

แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
The Development Guidelines for the Tax Collection of Bung
Wai Sub-District Administrative Organization, Warin Chamrap
District, Ubon Ratchathani Province

สิริพัฒน์ ลาภจิตร¹ และจิรศักดิ์ บางท่าไม้²
Siriphat Lapjit¹ and Jirasak Bangtamai²

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม กลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 27 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 14 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม นำแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับ เท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมาย (2) กิจการบางประเภทไม่จัดเก็บภาษี (3) การบริหารจัดการรูปแบบตามที่กฎหมายกำหนด (4) ระบบแผนที่ภาษีทะเบียนทรัพย์สินไม่สมบูรณ์ (5) เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ (6) ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าใจกฎหมาย สำหรับข้อเสนอแนะ ได้แก่ (1) ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ (2) จัดทำประมาณการรายรับจากยอดทะเบียนคุมผู้เสียภาษี (3) นำระบบแผนที่ภาษีทะเบียนทรัพย์สินใช้ในการจัดเก็บ (4) ปรับปรุงฐานข้อมูลแหล่งที่มาของรายได้ให้เป็นปัจจุบัน (5) กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางให้ครอบคลุม (6) จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินพื้นที่ต่อเนื่องและส่วนควบ (7) ตรวจสอบที่ดินเป็นรายแปลงและแจ้งผลประโยชน์ให้แก่เจ้าของที่ดินชำระภาษี (8) จัดทำข้อมูลป้ายในทะเบียนทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน และ (9) แจ้งประเมินค่าสิ่งทางปกครองให้ระยะเวลาสำหรับการใช้สิทธิอุทธรณ์

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนา, ภาษีท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ Faculty of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University, Thailand; e-mail : siriphat.lapjit@gmail.com

²คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี Faculty of Law, Ubon Ratchathani University, Thailand; e-mail : jirasak.b@ubu.ac.th

Abstract

The main purpose of this study was to find out guidelines for the tax collection of Bung Wai sub-district administrative organization. Qualitative research by in-depth interview and focus group techniques were conducted in this study. The target population of the study was 27 key-informants on in-depth interviews and 14 key-informants in focus group by using a purposive sampling method. The instruments used in the study were document study, in-depth interview and focus group. Interviews were checked for content validity. The correlation coefficient was 0.67-1.00 and the reliability was 0.92. Content analysis was used in data analysis. The Research findings were as follows: (1) The problem of legal uncertainty: (2) Some businesses do not collect taxes: (3) Management is not regulated by law: (4) Property tax map system is incomplete: (5) Officials lack knowledge of technology and information and (6) Some entrepreneurs do not understand the law. Guidelines for a better tax collection were as follows: (1) Improve the law in accordance with the area: (2) Estimate the income from the registration: (3) Introduce a system of tax registration for property registration: (4) Update the database of income sources: (5) Determine the standard rent: (6) collect building and land tax in the area constantly and the fixtures: (7) Check the land for conversion and inform the results of assessment to land owners in paying taxes: (8) Update a record of the property registration; and (9) Inform the administrative order to specify the time period for exercising the right of appeal.

Keywords : Development, Local Tax, Sub-District Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

ภาษีเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ วัตถุประสงค์หลักของรัฐบาลที่ต้องจัดเก็บภาษีจากประชาชนเพื่อนำเงินภาษีมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร นอกจากนี้ ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น ประกอบด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย โดยภาษีบำรุงท้องที่เป็นภาษีที่มีความสำคัญคือ ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครอง เพราะเป็นการเพิ่มอำนาจให้กับท้องถิ่นโดยตรง ทำให้ท้องถิ่นมีรายได้เป็นของตนเองซึ่งจะนำไปใช้จ่ายในการดำเนินงานได้โดยอิสระในระดับหนึ่ง โดยมีสภาท้องถิ่นเป็นผู้พิจารณาอนุมัติงบประมาณ

การกระจายอำนาจเป็นการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้กับองค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยบริหารราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค โดยให้องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีอิสระพอสมควรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 “มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนายั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และตามมาตรา 250 วรรคสอง การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย” โดยให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการปกครองและจัดทำบริการสาธารณะได้โดยอิสระมีรายได้เป็นของตนเอง ทั้งนี้กฎหมายกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ค่าธรรมเนียมกิจการที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอย ค่าธรรมเนียมจากการออกข้อบัญญัติเกี่ยวกับพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ได้แก่ ค่าธรรมเนียมสถานที่จำหน่ายอาหาร สะสมอาหาร ตลาดนัด แผงลอย

จากสถานการณ์ข้างต้นจึงเป็นแรงผลักดันให้บรรดาองค์กรทั้งหลายต้องให้ความสำคัญต่อการปรับตัวสู่การเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยวัฒนธรรมนวัตกรรม (Innovative Culture-oriented Organization) ที่มีการทดลองกับทางเลือกใหม่ ๆ หรือแนวทางต่าง ๆ โดยการสำรวจแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ โดยผ่านเกณฑ์ที่มีอยู่และสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และพนักงานสามารถจัดการความไม่แน่นอนและลดผลกระทบที่ไม่เอื้ออำนวยได้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Wei, O'Neill, Lee and Zhou, 2013 : 1029-1030) ดังนั้น การเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยวัฒนธรรมนวัตกรรมจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ในสังคมยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และสลับซับซ้อนหากว่าองค์กรปรารถนาที่จะดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดข้อได้เปรียบทางการแข่งขันและเกิดความคุ้มค่ากับการลงทุนอย่างแท้จริง และสิ่งสำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือ การเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยวัฒนธรรมนวัตกรรมจะต้องเกิดความยั่งยืน รวมตลอดทั้งมีการดำเนินกิจการด้วยความซื่อสัตย์และมีธรรมาภิบาลอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสังคมและรองรับการขยายผังเมืองของจังหวัดอุบลราชธานี มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีพื้นที่ทั้งหมด 23,648 ไร่ หรือ 37.84 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันมีจำนวน 20 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากตัวจังหวัด

อุบลราชธานี 12 กิโลเมตร ประชากรจำนวน 10,946 คน แยกเป็นชาย 5,414 คน หญิง 5,532 คน มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรในปี 2559 คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน 428,181.86 บาท ภาษีบำรุงท้องที่ 45,390.15 บาท และภาษีป้าย 182,073.96 บาท ส่วนปี 2560 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน 424,405.50 บาท ภาษีบำรุงท้องที่ 46,323.41 บาท และภาษีป้าย 127,652 บาท (Bung Wai sub-district, 2016; 2017) เป็นที่น่าสังเกตว่ามีบางรายการที่เพิ่มขึ้นแต่บางรายการลดลง ทั้งนี้จากสถิติข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ปรากฏว่ามีรายได้จากการจัดเก็บภาษีในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ซึ่งเป็นตัวเลขที่ขยับเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ขณะเดียวกันรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองยังมีอัตราส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับที่รัฐบาลจัดสรรให้ (Bung Wai sub-district, 2016) การบริหารจัดการตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพึงพางบประมาณจากรัฐบาลส่วนกลาง เพราะการจัดเก็บรายได้หรือภาษีท้องถิ่นมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ทั้งด้านกฎหมาย บุคลากร เครื่องมือและเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจของประชาชน ดังเช่น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีขาดความรู้ความเข้าใจในการชำระภาษี (Chaichana, 2011; Sukcharoen, 2015) ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ช่วยในการปฏิบัติงาน ปัญหาการประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจในการจัดเก็บภาษี (Suddee and Supha-arsa, 2014) ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ (Peangjeang, 2011) เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมินราคาทรัพย์สิน (Jermrod, 2011; Rinda and Rittirod, 2015) ขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร ประชาชนขาดความร่วมมือในการชำระภาษี (Suwanaugson, 2012) ไม่ทราบระยะเวลาในการยื่นภาษี การยื่นภาษีโรงเรือนและที่ดินยุ่งยากหลายขั้นตอน อัตราค่าลงยังไม่เพียงพอ บุคคลหนึ่งต้องทำงานหลายหน้าที่ ขาดเจ้าหน้าที่ชำนาญทางด้านกฎหมาย ไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บรายได้อย่างเต็มที่ ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไม่เป็นปัจจุบัน ประชาชนเห็นว่าการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินซ้ำซ้อนกับการเสียภาษีเงินได้ (Suwanaugson, 2012) ประสิทธิภาพของการจัดเก็บรายได้ขึ้นกับ บุคลากร สถานที่ โครงสร้างภาษี การบริหารจัดการ และงบประมาณ (Nokkunthong, 2016) ซึ่งเป็นปัญหาและเงื่อนไขสำคัญที่องค์กรบริหารส่วนตำบลควรนำมาพิจารณาเพื่อให้การบริหารจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพ

ในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นให้ได้ตามเป้าหมายและดำเนินการตามหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย การช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลส่วนกลางตามแผนงานและขั้นตอนการกระจายอำนาจ จึงเป็นบทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะขับเคลื่อนนโยบายและวางระบบจัดการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม จากสถานการณ์ปัจจุบันและสภาพปัญหาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นดังที่กล่าว ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น เพื่อเสนอเป็นแนวทางให้กับองค์กรบริหารส่วนตำบลในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดเก็บภาษีท้องถิ่นให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informants) จำนวน 27 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองคลัง และเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ รวมจำนวน 7 คน และสัมภาษณ์ประชาชนผู้เสียภาษีจำนวน 20 คน ทั้งนี้ได้สนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้นำชุมชนและตัวแทนผู้เสียภาษี รวมจำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Structured Interview) (2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของโครงสร้างและขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ในประเด็นสำคัญดังนี้ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านระเบียบกฎหมาย 3) ด้านการจัดการ 4) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 7) ด้านอื่น ๆ

ส่วนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อประกอบการพิจารณาแนวทางการพัฒนาการจัดการเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบุงหวาย

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับภาษา ความคิดเห็นของผู้เสียภาษีบำรุงท้องถิ่นต่อการจัดเก็บภาษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด

2. สร้างแบบสัมภาษณ์นำเสนอที่ปรึกษา แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อความถูกต้องและเหมาะสม

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เนื้อหา (content validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และพิจารณาหาดัชนีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ 0.92

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์ เลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองคลัง รวมจำนวน 5 คน 2) เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดเก็บรายได้ จำนวน 2 คน และ 3) ประชาชนผู้มีรายชื้อเสียภาษี จำนวน 20 คน รวมเป็นจำนวน 27 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และข้อมูลการสนทนากลุ่ม (focus group) มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การจัดทำข้อมูล (Data Processing) หรือการจัดระเบียบข้อมูล โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเรียบเรียงแล้ว มาจัดให้เป็นระบบก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มว่าข้อมูลที่ได้นั้นเพียงพอหรือไม่และสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้หรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลไม่ตรงกัน ก็จะต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร

3. ทำการรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลให้มีลักษณะเป็นแนวคิดสรุป เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษาวิจัย โดยนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

4. ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ภาษีท้องถิ่นเป็นรายได้ท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ในการจัดบริการสาธารณะ จำแนกได้เป็นรายได้ที่ท้องถิ่นจัดหาเอง รายได้ที่รัฐจัดเก็บและแบ่งให้ และรายได้ที่รัฐจัดเก็บให้ โดยความสำคัญของรายได้ที่ท้องถิ่นจัดหาเองส่งเสริมหลักการพึ่งตนเองทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหลักอิสระทางการคลัง ซึ่งรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดหาเองแบ่งได้สองประเภทคือรายได้ภาษีอากร และรายได้ที่มีใช้ภาษีอากรดังนี้

1. รายได้ภาษีอากร กฎหมายกำหนดให้องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ ซึ่งที่มาของรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล มาจากกฎหมายที่สำคัญ ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 ภาษีท้องถิ่น ที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 และพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510

2. รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร รายได้ประเภทนี้เป็นรายได้อื่นที่มีใช้ภาษีอากร เป็นรายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาตที่เรียกเก็บจากบุคคลต่าง ๆ ที่อนุญาตให้สามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ เช่น การขายสุรา การพนัน การเก็บและขนมูลฝอย การเก็บและขนอุจจาระและสิ่งปฏิกูล และรายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้างอันเป็นทรัพย์สิน ดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นต้น

การจัดเก็บภาษีและ การหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยนั้น เป็นเรื่องที่ท้าทายอยู่ไม่น้อย ซึ่งการจัดเก็บภาษีเป็นหัวใจสำคัญ สำหรับการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ อีกทั้งการจัดเก็บภาษีเป็นภารกิจหน้าที่หลักที่จำเป็นอย่างยิ่ง ที่นารายได้มาเป็นเครื่องมือบริการสาธารณะ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์สูงสุด แต่ในปัจจุบันการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าไม่สามารถจัดเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยทำให้สถานการณ์การคลังไม่เอื้ออำนวยให้องค์กรบริหารส่วนตำบล สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (Department of Local Administration, 2012) เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายในการดำเนินกิจการเพื่อสนองต่อความต้องการโครงสร้างของท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง มีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับรายได้จากภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลประสบปัญหาความสามารถในการจัดเก็บรายได้ เนื่องจากจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไม่

สมบูรณ์ (หัวหน้าฝ่ายจัดเก็บรายได้, 2559: สัมภาษณ์) ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีพบว่า ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเสียภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaichana (2011) ห้วงเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี การคำนวณค่าภาษี การนำภาษีที่เก็บได้ไปใช้อะไรบ้าง เสียภาษีอื่นๆ แล้วทำไมต้องเสียภาษีนี้อีก บทกำหนดโทษ ถ้าไม่เสียภาษีจะส่งผลอย่างไร เอกสารประกอบการยื่นแบบแสดงรายการที่ผู้ประกอบการคิดว่าเป็นการยุ่งยากต่อการเสียภาษี (Nunti, 2009; Chutthale, 2011) ผู้ประกอบการบางรายขาดความเข้าใจในระเบียบทำให้คิดว่าไม่ได้รับความเสมอภาค โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหารที่เปิดกิจการเป็นบางเวลาเฉพาะช่วงเทศกาล ปัญหาการตรวจสอบทะเบียนผู้เสียภาษี ข้อมูลแผนที่ผู้เสียภาษีและทะเบียนทรัพย์สินหรือป้ายที่ปรากฏไม่ละเอียด และปัญหาเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดเก็บภาษี ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทะเบียนทรัพย์สิน ไม่มีระบบแผนที่ภาษีที่มีความสมบูรณ์ ปัญหาเกี่ยวกับการขยายฐานภาษีที่ไม่สามารถปรับเพิ่มได้เป็นผลมาจากการปรับฐานภาษีจะทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบในการชำระภาษีที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่กล้าปรับขยายฐานภาษี เพราะเกรงว่าจะกระทบถึงฐานคะแนนเสียง และปัญหาการประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจในการจัดเก็บภาษี (Suddee and Supha-arsa, 2014) ขาดเครื่องมือที่ทันสมัยในการประมวลผลข้อมูลที่สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้องที่สามารถตรวจสอบได้ว่าใครชำระภาษีหรือไม่ชำระภาษี บุคลากรขาดความรู้ความสามารถ (Peangjeang, 2011) เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมินราคาทรัพย์สิน (Jermrod, 2011) Rinda and Rittirod (2015) พบว่าปัญหาการจัดเก็บรายได้ขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากร ประชาชนขาดความร่วมมือในการชำระ (Suwanaugson, 2012) ปัญหาความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ กฎหมายไม่มีความชัดเจนในวิธีปฏิบัติ และขั้นตอนการประเมินภาษีไม่สอดคล้องกฎหมาย ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลผู้มีหน้าที่เสียภาษีและปัญหาการใช้อำนาจผู้บริหารท้องถิ่นในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง งบประมาณในด้านการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีมีไม่เพียงพอ บุคลากรที่รับผิดชอบด้านภาษีไม่เพียงพอและขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ ทำให้ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บภาษีไม่ดีเท่าที่ควร ผู้เสียภาษีไม่อยู่ในพื้นที่จึงไม่สามารถเก็บภาษีได้ ประชาชนบางคนไม่มาเสียภาษี และผู้มีหน้าที่เสียภาษีให้คนอื่นเข้าที่ดินทำกินและตนเองไม่ยอมมาชำระภาษี หรือชำระล่าช้า ทำให้เก็บภาษีไม่ได้ตามเป้าหรือไม่เป็นไปตามประมาณการที่ตั้งไว้ (Nhorkaew, 2011) ปัญหาการจัดเก็บภาษีอันดับแรก ด้านความรู้ของประชาชน รองลงมา ด้านกระบวนการในการเสียภาษี ด้านเทคโนโลยีและด้านเจ้าหน้าที่ อัตราภาษีโรงเรือนและที่ดินที่ต้องชำระค่อนข้างสูง ขั้นตอนในการยื่นภาษีโรงเรือนและที่ดินต้องใช้เวลาไม่น้อยเท่าระยะเวลาในการยื่นภาษี การยื่นภาษีโรงเรือนและที่ดินยุ่งยากหลายขั้นตอน อัตราค่าจ้างไม่เพียงพอ บุคลากรต้องทำงานหลายหน้าที่ ขาดเจ้าหน้าที่ชำนาญด้านกฎหมาย ไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บรายได้อย่างเต็มที่ ระบบแผนที่ภาษีไม่เป็นปัจจุบัน ประชาชนเห็นว่าการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินซ้ำซ้อนกับการเสียภาษีเงินได้ (Sukcharoen, 2015) ปัญหาการจัดเก็บภาษี ไม่มีบัตรคิวสำหรับผู้มาติดต่อเสียภาษี รองลงมา คือ มีการออกหนังสือแจ้งเตือนการชำระภาษिल่วงหน้า

ล่าช้าและมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชำระภาษีทราบถึงรายละเอียดการชำระภาษีน้อย อัตราภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่เป็นธรรม ความเป็นธรรมในการประเมินภาษี การกำหนดอัตราภาษีแต่ละประเภทไม่ชัดเจน กฎหมายเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดินมีความซ้ำซ้อนยากแก่การเข้าใจ รองลงมาคือ กฎหมายด้านภาษีที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้เสียภาษีไม่เท่าเทียมกัน รองลงมาคือ บริการไม่สุภาพไม่มีมนุษยสัมพันธ์ และไม่มีเจ้าหน้าที่ให้บริการแทนกันเมื่อผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักไม่อยู่ มีบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน (Nuchjaree, 2016)

จากข้อมูลข้างต้น สรุปปัญหาในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นที่สำคัญได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านระเบียบกฎหมาย ด้านการจัดการ ด้านบุคลากร ด้านเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยี ด้านกระบวนการในการเสียภาษี ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน ซึ่งเป็นตัวแปรหลักที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ปัญหาอุปสรรคการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย (1) ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมายทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย (2) กิจการบางประเภทไม่จัดเก็บภาษีเนื่องจากจะกระทบฐานเสียง (3) การบริหารจัดการขาดรูปแบบตามที่กฎหมายและหนังสือสั่งการกำหนด (4) ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไม่สมบูรณ์ (5) เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ (6) ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าใจกฎหมายทำให้คิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม

1.1 ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมายทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย มีอยู่ 3 ส่วน คือ ประเด็นแรก ปัญหาจากความไม่ชัดเจนของกฎหมาย ได้แก่ การตีความในกรณี โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น และกรณีที่ดินต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในทางปฏิบัติ เกิดช่องโหว่ของข้อกฎหมาย ปฏิบัติได้ยาก และประชาชนผู้เสียภาษีเข้าใจไม่ตรงกันส่งผลให้มองว่าท้องถิ่นเอาเปรียบประชาชน ประเด็นที่สอง คือการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีผลต่อการประเมินค่ารายปีและการลดหย่อน และประเด็นที่สาม การกำหนดอัตราภาษีไม่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลง ทั้งจำนวนอัตราภาษี การจัดเก็บที่ซ้ำซ้อนกับภาษีประเภทอื่น ราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางไม่เป็นปัจจุบัน

1.2 กิจการบางประเภทไม่จัดเก็บภาษี เนื่องจากจะกระทบฐานเสียง หรืออาจต้องสนับสนุนมากกว่าที่เก็บภาษีได้ หากกิจการขาดทุนเนื่องจากภัยพิบัติ เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงกระชังปลา กลุ่มทำไม้กวาด

1.3 การบริหารจัดการไม่มีรูปแบบตามที่กฎหมายและหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ได้แก่ 1) ประมาณการรายรับภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย ถ้อยยอดตามรายรับจริงหรือประมาณการของปีที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ มีได้ถ้อยยอดประมาณการตามจำนวนผู้อยู่

ในข่ายชำระภาษีจากทะเบียนผู้เสียภาษี 2) มิได้นำระบบแผนที่ภาษีทะเบียนทรัพย์สินและทะเบียนคุมผู้เสียภาษีไปใช้ในการจัดเก็บอย่างจริงจัง กล่าวคือ ใช้วิธีการบริหารจัดการเก็บภาษีด้วยวิธีเดิมๆ ที่เจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้แจ้งรายละเอียดทรัพย์สินโดยเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นไม่ได้ตรวจสอบทรัพย์สิน ดังนั้นเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีต้องใช้เอกสารทั้ง 3 รายการ เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบ 3) มิได้สำรวจและปรับปรุงฐานข้อมูลแหล่งที่มาของรายได้ให้เป็นปัจจุบัน (ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2550)

1.4 ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินยังไม่สมบูรณ์ ประกอบกับการจัดทำระบบแผนที่ภาษีต้องใช้งบประมาณสูง ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

1.5 เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ที่จัดทำฐานข้อมูลและระบบแผนที่ภาษีไม่ใช่ผู้จบในสาขาโดยตรง การจัดเก็บรายได้ไม่ถูกต้องและครบถ้วนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง 1) มิได้นำพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ/พื้นที่ต่อเนื่อง/ส่วนควบมาคำนวณค่ารายปี เช่น ลานจอดรถ ลานคอนกรีต บ้านพักคนงาน สนามกีฬา บ่อบำบัดน้ำเสีย โรงจอดรถ โรงน้ำแข็ง บ่อขยะ เป็นต้น 2) ประเภทหอพักอพาร์ทเมนต์ แมนชั่น มิได้นำพื้นที่ประกอบธุรกิจต่าง ๆ มารวมเป็นค่ารายปีเพื่อคำนวณภาษีโรงเรือนที่ต้องชำระในแบบแจ้งรายการ (ภรด.2) เช่น ร้านเสริมสวย ร้านอินเทอร์เน็ต ร้านซักอบรีด 3) ประเภทปั้มน้ำมัน มิได้นำพื้นที่ต่อเนื่อง/ส่วนควบบางส่วนรวมเป็นค่ารายปี เช่น ลานคอนกรีต ห้องน้ำบ้านพักคนงาน ถึงพักน้ำ 4) ประเภทโรงแรม-ประเมินค่ารายปีไม่ถูกต้องโดยประเมินจำนวนห้องพักต่ำกว่าที่จดทะเบียนต่อนายทะเบียน/ประเมินค่ารายปีไม่ถูกต้องโดยประเมินอัตราค่าห้องพักต่ำกว่าค่าห้องพักชั้นต่ำที่จดทะเบียนต่อนายทะเบียน/การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่ครบถ้วน

1.6 ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าใจในกฎหมายทำให้คิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ประกอบการบางรายขาดความเข้าใจในระเบียบทำให้คิดว่าไม่ได้รับความเสมอภาค โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า รวมถึงร้านค้าที่เปิดกิจการเป็นบางเวลาเฉพาะช่วงเทศกาล

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น โดยปรับปรุงกฎหมายเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ปัจจุบัน นำหลักธรรมาภิบาลมาปรับนโยบาย จัดทำประมาณการรายรับภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้ายจากยอดประมาณการตามจำนวนผู้อยู่ในข่ายชำระภาษีจากทะเบียนคุมผู้เสียภาษี นำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินใช้ในการจัดเก็บอย่างจริงจัง สำรวจและปรับปรุงฐานข้อมูลแหล่งที่มาของรายได้ให้เป็นปัจจุบัน กำหนดราคาค่าเช่ามาตรฐานกลางให้ครอบคลุมทุกประเภททรัพย์สินในพื้นที่รับผิดชอบ จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินให้นำพื้นที่ต่อเนื่องและส่วนควบมาคำนวณค่ารายปี ตรวจสอบการยื่นแบบแสดงรายการที่ดินเป็นรายแปลงและแจ้งผลประเมินให้เจ้าของที่ดินชำระภาษี จัดทำข้อมูลภาษีป้ายในทะเบียนทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน เปิดเวทีรับฟังข้อมูล จัดกิจกรรมให้ความรู้และประชาสัมพันธ์การนำเม็ดเงินจากการเก็บภาษีมาพัฒนาพื้นที่ และแจ้งประเมินค่าสิ่งทางปกครองให้ระบุระยะเวลาสำหรับการใช้สิทธิอุทธรณ์

ภาพที่ 1 แนวทางพัฒนาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (สิริพัฒน์ ลากจิตร และจิรศักดิ์ บางท่าไม้, 2560)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย พบว่าปัญหาสำคัญคือ (1) ปัญหาความไม่ชัดเจนของกฎหมายทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย (2) กิจกรรมบางประเภทไม่จัดเก็บภาษีเนื่องจากจะกระทบฐานเสียง (3) การบริหารจัดการขาดรูปแบบตามที่กฎหมายและหนังสือสั่งการกำหนด (4) ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไม่สมบูรณ์ (5) เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ (6) ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าใจกฎหมายทำให้คิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม สอดคล้องกับ Suwanagson (2012) การจัดเก็บภาษีท้องถิ่นมีปัญหามิติความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ กฎหมายไม่มีความชัดเจนในวิธีปฏิบัติ และปัญหาขั้นตอนการประเมินภาษีไม่ชอบด้วยกฎหมายมาตั้งแต่ต้น ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลผู้มีหน้าที่เสียภาษี และปัญหาการให้อำนาจผู้บริหารท้องถิ่นในการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง สอดคล้องกับ Norkaew (2011) งบประมาณในด้านการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีมีไม่เพียงพอ บุคลากรที่รับผิดชอบด้านภาษีมีไม่เพียงพอและขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ ทำให้ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บภาษีไม่ดีเท่าที่ควร ผู้เสียภาษีไม่อยู่ในพื้นที่ ไม่สามารถเก็บภาษีได้ ประชาชนบางคนไม่มาเสียภาษี และผู้มีหน้าที่เสียภาษีให้คนอื่นเช่าที่ดินทำกินและตนเองไม่ยอมมาชำระภาษี หรือชำระล่าช้า ทำให้จัดเก็บภาษีไม่ได้ตามเป้าหรือไม่เป็นไปตามประมาณการที่ตั้งไว้ Suddee and Supha-arsa (2014) ผู้ประกอบการบางรายขาดความเข้าใจในระเบียบทำให้คิดว่าไม่ได้รับความเสมอภาค ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบทะเบียนผู้เสียภาษี ข้อมูลแผนที่ผู้เสียภาษีและทะเบียนทรัพย์สินหรือป้ายที่ปรากฏไม่ละเอียด และปัญหาเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดเก็บภาษี ขาดเทคโนโลยีช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

เกี่ยวกับทะเบียนทรัพย์สิน ไม่มีระบบแผนที่ภาษีที่มีความสมบูรณ์ และปัญหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจในการจัดเก็บภาษี สอดคล้องกับ Sukcharoen (2015) ปัญหาความรู้ของประชาชน ด้านกระบวนการในการเสียภาษี ด้านเทคโนโลยีและด้านเจ้าหน้าที่ อัตรากำลังไม่เพียงพอ บุคลากรต้องทำงานหลายหน้าที่ ขาดเจ้าหน้าที่ชำนาญทางด้านกฎหมาย ไม่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บรายได้อย่างเต็มที่ ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไม่เป็นปัจจุบัน ประชาชนเห็นว่าการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินซ้ำซ้อนกับการเสียภาษีเงินได้ สอดคล้องกับ Nuchjaree (2016) ปัญหาการจัดเก็บภาษี มีการประชาสัมพันธ์น้อย อัตราภาษีโรงเรือนและที่ดินไม่เป็นธรรมในการประเมินภาษี การกำหนดอัตราภาษีแต่ละประเภทไม่ชัดเจน กฎหมายเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดินมีความซ้ำซ้อนยากแก่การเข้าใจ กฎหมายภาษีที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายไม่เพียงพอ มีบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงขั้นตอน กระบวนการ วัน เวลาสถานที่ และอัตราในการจัดเก็บภาษีให้ชัดเจน โดยประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง หลากหลายช่องทาง และประชาสัมพันธ์ไปพร้อมกับการจัดกิจกรรมในพื้นที่
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ควรปรับปรุงแบบการดำเนินงานในการจัดเก็บภาษีตามที่กฎหมายและหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ เช่น การประมาณการรายรับภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่และภาษีป้าย ให้ประมาณการจากยอดประมาณการตามจำนวนผู้อยู่ในข่ายชำระภาษีจากทะเบียนผู้เสียภาษี นอกจากนี้ควรปรับปรุงฐานข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน คำนวณพื้นที่ต่อเนื่องและส่วนควบคำนวณค่ารายปี ตรวจสอบการยื่นแบบแสดงรายการที่ดินเป็นรายแปลง เป็นต้น
2. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ความรู้แก่กลุ่มผู้เสียภาษีได้ทราบและเข้าใจตรงกันในการเสียภาษี และแจ้งการนำเม็ดเงินที่ได้รับจากการชำระภาษีต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาชุมชน มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และหลากหลายช่องทาง
3. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ควรเน้นออกพื้นที่บริการการเก็บภาษีตามหมู่บ้าน เพื่อเป็นการบริการและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียภาษี รวมถึงการสำรวจเขตพื้นที่และติดตามผลงานการจัดเก็บภาษี
4. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย ควรมีนโยบายให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการปฏิบัติงาน ส่งบุคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไปอบรม ศึกษาเรียนรู้ ศึกษาดูงานองค์กรอื่น รวมทั้งด้านกฎหมายปรับแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการกำหนดราคาค่าเช่ากลางให้เป็นปัจจุบัน และดำเนินการปรับขยายฐานภาษีเพื่อสร้างประสิทธิภาพของงานการจัดเก็บรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากฎหมายในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นที่เหมาะสมขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปปรับปรุงกฎหมายการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ข้างเคียงหรือพื้นที่อื่นเพื่อนำไปปรับปรุงและนำมาใช้ประโยชน์
3. ควรศึกษากลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลอื่น
4. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานที่เหมาะสมกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2555). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กันตินันท์ นกขุนทอง. (2559). การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ชุติมันต์ หน่อแก้ว. (2554). ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ฐิติรัตน์ ชุตทะเล. (2554). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจ้อหวัดนครราชสีมา. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรสวรรค์ สดดี และรังสฤษฎ์ สรรพอาษา. (2557). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดเก็บภาษีเทศบาลตำบลกุดปลาตุก อำเภอชื่นชม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บงกชมาศ นันติ. (2552). ปัญหาและอุปสรรคการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปภาสิต เจริมรอด. (2554). “ปัญหาทางกฎหมายในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องถิ่น”. สหศาสตร์ศรีปทุมชลบุรี. 1(2) ตุลาคม 2553-มกราคม 2554. หน้า 8-22.
- นุชจรี เกาะสมบัติ. (2559). สภาพปัญหาการชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการวิจัย.
- รินดา ทองสงคราม และธีระ ฤทธิรอด. (2558). แนวทางการพัฒนาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังทวย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วันธยา สุวรรณอักษร. (2555). ปัญหาทางกฎหมายในระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีค้างชำระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศราวุธ ชัยชนะ. (2554). ความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการวิจัย.
- สิริพร แป้นแจ้. (2554). ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นเทศบาล ตำบลหลวงเหนือ อำเภองาว จังหวัดลำปาง. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุพรรณษา สุขเจริญ. (2558). ปัญหาการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย. (2559). รายงานประจำปี 2559. อุบลราชธานี : องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย. (2560). รายงานรายรับจริงตามงบประมาณ ปี 2560. อุบลราชธานี : องค์การบริหารส่วนตำบลบึงหวาย.

Translated Thai References

- Bung Wai sub-district. (2016). **Annual Report 2016**. Ubon Ratchathani province : Bung Wai sub-district. [In Thai]
- Bung Wai sub-district. (2017). **Actual revenue report for the year 2017**. Ubon Ratchathani province : Bung Wai sub-district. [In Thai]
- Chaichana, S. (2011). **Knowledge and understand to pay local tax, Padad sub-district, Chiang Mai district, Chiangmai province**, Research. [In Thai]
- Chutthale, T. (2011). **Approach for the improvement of tax collection system in Joho municipality**. Master of public administration program in local government. Khon Kaen university. [In Thai]
- Department of Local Administration. (2012). **Decentralization to local government**. Bangkok : Department of Local Administration. [In Thai]
- Jermrod, P. (2011). "Legal problems concerning on the property tax and local maintenance tax's collection". **Inter disciplinary Sripatum Chonburi Journal**, 1(2) October 2010-January 2011. Page 8-22. [In Thai]
- Nhorkaew, C. (2011). **Efficiency of income collection of Panai municipality, Phrao district, Chiangmai province**. Master of Business Administration, Maejo University. [In Thai]

- Nokkunthong, K. (2016). **The revenue collection administration of sampraya sub-district administration organization, Cha am district, Phetchaburi.** Independent study, master of public administration college of innovation management. Nakornprathom, Rajamangala university of technology rattanakosin. [In Thai]
- Nuchjaree, K. (2016). **Problems of housing and land tax payment of resident in sub-district administration organization area, Ubon Ratchathani province.** Research. [In Thai]
- Nunti, B. (2009). **Problems and obstacles of local tax collection in Phaya Meng municipality, Phaya Meng district, Chiang Rai province.** Master of business administration, Chiang Rai Rajabhat university. [In Thai]
- Peangjeang, S. (2011). **Problem and obstacles and guideline to improve the local tax, Luangnuea district municipality, Ngao district, Lampang province.** Master of public administration, Independent study, Chiang Rai Rajabhat university. [In Thai]
- Rinda, T. and Rittirod, T. (2015). **The guidelines for improving revenue collection of Pangtuy sub-district administrative organizations, Nampong district, Khon Kaen province.** Thesis. [In Thai]
- Suddee, P. and Supha-arsa, R. (2014). **The opinions of people towards tax collection of Kudpraduk municipality, Chuenchom district, Maha Sarakham province.** Master of Political sciences, Thesis. Mahasarakham Rajabhat university. [In Thai]
- Sukcharoen, S. (2015). **The Problems of building and land tax payment of people in the area of Chieng Rak Noi, sub-district municipality, Bang Pa-In district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province,** Master of Public Administration, Thesis. Valaya Alongkorn Rajabhat University. [In Thai]
- Suwanaugson, W. (2012). **The Legal problems on tax payable collection management system of local government.** Master of Laws, Chiang Mai university. [In Thai]